

POSTANOWIENIE

Dnia 10 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **J.D.**

skazanego za czyn z art. 234 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 10 sierpnia 2023 r.,
w trybie art. 535 § 3 k.p.k., kasacji obrońcy skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 20 października 2022 r.,
sygn. akt VII Ka 653/22, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w
Zielonej Górze z dnia 9 marca 2022 r., sygn. akt VII K 413/20,

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,
2. zwolnić skazanego J.D. od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, obciążając nimi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z dnia 9 marca 2022 r., sygn. akt VII K 413/20, J.D. został uznany za winnego czynu z art. 212 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., za który wymierzono mu 100 stawek dziennych grzywny, po 15 zł każda (pkt 1), jak również drugiego czynu z art. 212 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., za który również wymierzono mu 100 stawek dziennych grzywny, po 15 zł każda (pkt 3). W związku z tymi skazaniami orzeczono także nawiązki na rzecz pokrzywdzonej (pkt 2 i 4) oraz karę łączną grzywny – 100 stawek dziennych, po 15 zł każda (pkt 5). J.D. został również uznany za winnego czynu z art. 234 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., za który wymierzono mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 6). W związku z tym skazaniem orzeczono nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego (pkt 7). Wyrok zawierał ponadto rozstrzygnięcia w przedmiocie zaliczenia na poczet

kary pozbawienia wolności okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie (pkt 8) i kosztów procesu (pkt 9).

Apelacje od powyższego wyroku wnieśli obrońca oskarżonego i sam oskarżony. Obrońca zaskarżył wyrok Sądu I instancji w całości i zarzucił „obrazę przepisów prawa procesowego, a zwłaszcza przepisów art. 6, 9 § 1, 14, 367 § 1 k.p.k., 391 § 1 k.p.k. przez uniemożliwienie oskarżonemu korzystania z prawa do obrony, nieprzesłuchanie przez Sąd zawnioskowanych przez niego świadków, uznanie, że ich zeznania nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, rezygnację z przesłuchania świadka M.M., mimo iż Sąd dopuścił dowód z tego przesłuchania, a nie podjął stosownych kroków celem wykonania tej czynności, a w konsekwencji do wydania wyroku skazującego bez przeprowadzenia zawnioskowanych dowodów”. W oparciu o ten zarzut obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji. Obrońca podniósł też następujący zarzut ewentualny: „błąd w ustaleniach faktycznych polegający na bezpodstawnym przyjęciu, iż oskarżony pomówił D.M. o seksualne wykorzystanie małoletniego oraz fałszywie oskarżył funkcjonariusza Policji o przekroczenie uprawnień służbowych, podczas gdy prawidłowa analiza nawet tak ułomnego materiału dowodowego prowadzi do wniosku przeciwnego”. W przypadku tego zarzutu wniósł o uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych mu czynów.

W osobistej apelacji oskarżony podniósł zarzuty obrazy prawa procesowego związane z postępowaniem dowodowym – nieuwzględnienia wniosków dowodowych i błędnej oceny dowodów, które zostały przeprowadzone przez Sąd I instancji, a także w konsekwencji zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych. W apelacji oskarżony zawarł wnioski dowodowe o przesłuchanie świadków. Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie go od zarzucanych czynów, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 20 października 2022 r., sygn. akt VII Ka 653/22, utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Kasację od powyższego wyroku wniósł obrońca skazanego. Zaskarżył wyrok Sądu odwoławczego w całości i zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na

jego treść naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a zwłaszcza przepisów z art. 366 § 1, art. 410 k.p.k. przez nieprzesłuchanie zawnioskowanych świadków: B.M., która powiadomiła skazanego jako dyrektora szkoły podstawowej numer [...] w K. jako wychowawca domu dziecka w K. o czynie z art. 200 k.k.; zastępcy Prokuratura Rejonowej w Z. M.C. na okoliczność, iż poinformował on skazanego, iż nie można mu postawić zarzutu z art. 212 k.k. za złożenie zawiadomienia popełnienia przestępstwa oraz o zobowiązaniu skazanego do złożenia zawiadomienia o dokonaniu szeregu przestępstw, które to zeznania miałyby istotny wpływ na stwierdzenie winy J.D. w zakresie przypisanych mu czynów”. W oparciu o ten zarzut skarżący wniósł o uchylenie wyroku zarówno Sądu odwoławczego, jak i Sądu I Instancji oraz „nakazanie ponownego jej rozpoznania z zachowaniem przepisów procedury, a zwłaszcza zasady bezpośredniości przez nakazanie przesłuchania wnioskowanych przez wówczas oskarżonego J.D. świadków, tj. B.M. oraz M.C.”.

W pisemnej odpowiedzi na kasację Prokurator Rejonowy w Zielonej Górze wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

W tej sprawie kasacja obrońcy skazanego zawiera tylko jeden zarzut, odnoszący się do wszystkich trzech czynów przypisanych skazanemu. Tak samo w uzasadnieniu kasacji nie rozgraniczono kwestii związanych ze skazaniem za zniesławienie i za fałszywe oskarżenie. Tymczasem, zgodnie z art. 523 § 2 i § 4 pkt 1 k.p.k., kasację na korzyść można wnieść jedynie w razie skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, chyba że zostaną w niej podniesione zarzuty wskazujące na zaistnienie uchybień z art. 439 § 1 k.p.k. J.D. za czyny kwalifikowane z art. 212 § 1 k.p.k. został skazany na karę grzywny. Jako że zarzut kasacji nie dotyczy tzw. bezwzględnej przyczyny odwoławczej, ale nieuwzględnienia wniosków dowodowych i zakresu postępowania dowodowego, kasacja w tej sprawie jest dopuszczalna wyłącznie w odniesieniu do skazania za

czyn z art. 234 k.k., przypisany w punkcie 6 wyroku Sądu I instancji. Dlatego też Sąd Najwyższy nie może oceniać zasadności zarzutu kasacyjnego w takim zakresie, w jakim odnosi się on do wniosków dowodowych, okoliczności faktycznych i rozstrzygnięć dotyczących przestępstw zniesławienia, popełnionych na szkodę D.M. Tym samym poza zakresem rozpoznania pozostaje kwestia nieprzesłuchania B.M. na okoliczność informacji przekazanej skazanemu, że D.M. miała zostać znaleziona w dwuznacznej sytuacji z jednym z wychowanków Domu Dziecka. W odniesieniu do tego świadka możliwe jest wyłącznie dokonanie przez Sąd Najwyższy oceny czy Sąd odwoławczy rozpoznając apelację od wyroku, nie naruszył rażąco prawa w zakresie rozważenia zarzutu nieprzesłuchania tego świadka w odniesieniu się do sugerowanego przez oskarżonego spisku D.M. i T.N. Jednocześnie dopuszczalne jest rozpoznanie zarzutu kasacji w zakresie odnoszącym się do nieprzesłuchania M.C.

Przechodząc do analizy zarzutu kasacyjnego w zakresie, w jakim kasacja jest dopuszczalna trzeba stwierdzić, że jest on skierowany częściowo przeciwko orzeczeniu pierwszoinstancyjnemu. Z lakonicznego uzasadnienia kasacji wprost wynika, że skarżący kwestionuje nieprzeprowadzenie wymienionych w zarzucie dowodów przed Sądem I instancji. Jednakże oddalenie wniosków dowodowych obrony przez Sąd Rejonowy, w tym o przesłuchanie ww. świadków, było przedmiotem zarzutów apelacyjnych obu apelacji. Dlatego też możliwe jest potraktowanie tak ujętego zarzutu kasacji i jego uzasadnienia, w oparciu o art. 118 § 1 k.p.k., jako zarzutu nierzetelnej kontroli odwoławczej w tym przedmiocie. Analiza uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego prowadzi do wniosku, że Sąd ten rzetelnie się do tej kwestii odniósł. Wskazał przede wszystkim, że skazany składał szereg wniosków dowodowych, z których część nie była ściśle związana z okolicznościami mającymi znaczenie w przedmiotowej sprawie lub dotyczyła okoliczności już udowodnionych. Sąd odwoławczy podkreślił, że fakt, iż strona postępowania składa wnioski dowodowe nie oznacza jeszcze, że muszą one zostać uwzględnione przez sąd orzekający. To sąd jest gospodarzem postępowania jurysdykcyjnego, dlatego w jego gestii pozostaje ostateczna decyzja o dopuszczeniu dowodu, może on oddalić wniosek dowodowy na podstawach wskazanych w art. 170 § 1 k.p.k. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28

kwietnia 2022 r., V KK 164/22). W tej sprawie Sąd Okręgowy jasno wypowiedział się co do tego, że wnioski obrony były niezasadne. Analizując wszystkie wnioski dowodowe składane przez skazanego Sąd odwoławczy nie miał żadnych wątpliwości, że Sąd Rejonowy odniósł się do każdego z nich w sposób prawidłowy i wyczerpujący. Dotyczy to także wniosku o przesłuchanie B.M. (k. 800) oraz M.C. (k. 893). W odniesieniu do B.M. Sąd odwoławczy wskazał, że znajdowała się ona w grupie osób, które miałyby być przesłuchane na okoliczność rzekomego spisku D.M. i T.N., mającego na celu zaszkodzenie skazanemu. Sąd odwoławczy słusznie wskazuje jednak, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie wykazał w żadnym stopniu, aby działania służbowe, podejmowane przez wyżej wymienionych, były niezgodne z prawem i poza ich kompetencjami służbowymi. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że możliwe jest oddalenie wniosku dowodowego zgłoszonego celem sprawdzenia, czy za pomocą kolejnych dowodów da się wysnuć alternatywne, choćby najbardziej nieprawdopodobne wersje zdarzenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2016 r., III KK 173/16).

Wnioski o przesłuchanie ww. świadków zostały zawarte również w osobistej apelacji skazanego (k. 1016 i 1016v). Sąd odwoławczy te wnioski rozpoznał i oddalił postanowieniem z dnia 20 października 2022 r. (k. 1052). Jak już wskazano, co do rzekomego spisku D.M. i T.N., o którym ponownie była mowa w tezie dowodowej, Sąd odwoławczy podzielił stanowisko Sądu I instancji. Z kolei co do wniosku o przesłuchanie M.C. teza dowodowa skazanego odnosiła się do pouczenia go przez M.C., będącego prokuratorem, że nie może zostać oskarżony o czyn z art. 212 § 1 k.k. przez R.K. – osobę, o której nie było mowy w opisach czynów zarzucanych, ani przypisanych – za złożenie zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa. Sąd odwoławczy zasadnie wskazał, że brak jest podstaw do przesłuchania tego świadka, a dowód z jego zeznań jest nieprzydatny do rozstrzygnięcia w tym postępowaniu i nie wiadomo na jakie konkretnie okoliczności świadek miałby złożyć zeznania. Skazany w toku postępowania starał się wykazać, że składając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa realizował wyłącznie społeczny obowiązek z art. 304 § 1 k.p.k. Tymczasem, jak wynika z uznanych za wiarygodne zeznań A.P. (k. 216-218) i K.K. (k. 197-199), skazany odgrażał się, że użyje wszystkich swoich możliwości, aby załatwić i zniszczyć T.N..

Na motyw zemsty wskazywał też świadek M.K. (k. 186). Jest to dodatkowa okoliczność przemawiająca za słusnością oddalenia wniosku dowodowego o przesłuchanie M.C.

Podsumowując, kasacja obrońcy skazanego okazała się oczywiście bezzasadna, zatem należało ją oddalić w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Uwzględniając wniosek obrońcy z urzędu zawarty w kasacji, Sąd Najwyższy postanowił zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego kierując się jego aktualną sytuacją i zasadami słusności.

W związku z oddaleniem kasacji w trybie art. 535 § 3 k.p.k. bezprzedmiotowe było rozpoznawanie wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonego nią wyroku.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej niniejszego postanowienia.

[as]

(TM)